

Marek Gedl, Barbara Gedl

Zbrojewsko, gm. Lipie, woj. częstochowskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 15, 95-96

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

prawie płaski, b. łagodnie nachylony ku południowemu zachodowi, południu i południowemu wschodowi. Ok. 5-8 m nad dnem zalewowym, ok. 270 m n. p. m. Materiał zabytkowy występował na całej powierzchni stożka o wymiarach ok. 400 x 250 m /oś E-W/, skupiając się w części południowej. Miejsce leży ok. 400-650 m na południe od zabytkowej cerkwi.

Południowe partie stanowiska objęto systemem siatki arowej /720 arów/. Szerokoprzestrzenne wykopy badawcze, o powierzchni 425 m², rozmieszczone w dwóch sąsiadujących ze sobą sektorach części południowo-zachodniej stanowiska. Ujawniono 15 jam osadowych /nr 1-8, 9A, 9B, 10, 11, 12A, 12B, 13/ i 10 dołków postępowych. Dwa obiekty /nr 11, 13/ rozkopano częściowo.

Materiał ruchomy /m. in. ponad 1.000 fragmentów naczyń/ pochodzi z różnych okresów. Poza zespołami znaleziono kilka wyrobów krzemiennych oraz wykonanych z miejscowego surowca - łupku barwy jasno-kawowej - należących zapewne do epoki kamienia. Luźno występowały zabytki ceramiczne z późnego okresu wpływów rzymskich.

Do epoki brązu /krąg grupy tarnobrzesckiej lub pokrewny wariant "pogórski"/ zaliczono cztery obiekty /2, 6, 12A, 12B/ i dwa z zastrzeżeniami /7, 13/. Niektóre jamy to zapewne pozostałości chat z paleniskami /12A, 12B, 13/; stożkowata jama 7 zawierała wielką ilość polepy.

Najwięcej zabytków pochodzi z wczesnego średniowiecza. Na powierzchni znaleziono duże fragmenty naczyń typu praskiego /VI-VII w. /. Cztery obiekty /9A, 9B, 10, 11/ - w tym niektóre z paleniskami - można datować na VII /?/, VIII-LX w. Wielki, prostokątny obiekt 8 /wymiały 700 x 500 cm/ z paleniskiem /chata? / zawierał zabytki z VIII-XII w.

ZBROJEWSKO, gm. Lipie
woj. częstochowskie
Stanowisko 3

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii
w Krakowie

Badania prowadzili prof. dr Marek Gedl i mgr Barbara Gedl. Kontynuacja badań zapoczątkowanych w 1961 r. Finansował WKZ Częstochowa. Cmentarzysko z młodszych okresów epoki brązu i pozostałości młodszej od cmentarzyska osady z licznymi paleniskami.

W ramach systematycznych badań wielkiego cmentarzyska z epoki brązu prowadzono rozpoznanie zasięgu występowania grobów w kierunku południowym, w stronę doliny zalewowej rzeki Liswarty. Zbadano 22 obiekty archeologiczne /nr 655-676/. Odkryto jedynie 5 grobów ciałopalnych, w tym dwa popielnicowe, a trzy bezpopielnicowe jamowe, z których jeden /nr 669/ miał fragmentarycznie zachowane pozostałości kon-

strukcji kamiennych. Na podstawie ceramiki można odkryte groby datować w przybliżeniu na młodsze okresy epoki brązu. Prawdopodobnie udało się osiągnąć południowe peryferie cmentarzyska.

Pozostałe obiekty to przeważnie paleniska, tworzące wyraźną koncentrację w południowo-wschodniej części stanowiska. Są one niewątpliwie młodsze od grobów, bowiem w trzech przypadkach stwierdzono, że przy zakładaniu palenisk zniszczono lub uszkodzono groby pochodzące z młodszych okresów epoki brązu. Nie natrafiono jednak na materiał, który by wyjaśnił przynależność kulturową zbadanych palenisk. Jeden z obiektów /nr 856/ to zapewne pozostałości zrujnowanego pieca, współczesnego paleniskom.